

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи та педагогіки вищої школи

СИЛАБУС
нормативної навчальної дисципліни

Теорія і методи профілактики девіантної поведінки
(назва дисципліни)

підготовки _____ **бакалавра** _____
(назва освітнього рівня)

Спеціальності _____ **231 Соціальна робота** _____
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота

Силабус навчальної дисципліни «Теорія і методи профілактики девіантної поведінки» підготовки бакалавра, галузі знань 23 Соціальна робота, спеціальності 231 Соціальна робота, за освітньо-професійною програмою Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота.

Розробник: Мартинюк Тетяна Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент

Рецензент: Алендарь Надія Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи
протокол № 1 від 26 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри:

(доц. Чернета С.Ю.)

I. Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	23 Соціальна робота 231 Соціальна робота Соціальна робота. Перший (бакалаврський) рівень	Нормативна
Кількість годин/кредитів <u>120/ 4</u>		Рік навчання <u>3</u>
		Семестр <u>6</u> -ий
		Лекції <u>30</u> год.
		Практичні (семінарські) <u>30</u> год. Лабораторні _____ год. Індивідуальні _____ год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Самостійна робота <u>52</u> год.
		Консультації <u>8</u> год.
		Форма контролю: <u>екзамен</u>
Мова навчання	Українська	

II. Інформація про викладача (- ів)

Викладач: Мартинюк Тетяна Анатоліївна,

Науковий ступінь кандидат педагогічних наук,

Вчене звання доцент

Посада завідувачка кафедри, доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

Контактна інформація

Телефон: +380663560436,

Електронна пошта: Martynyuk.Tetyana@vnu.edu.ua

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис дисципліни

1. Програма навчального курсу «Теорія та методи профілактики девіантної поведінки» складена відповідно до навчального плану підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 23 Соціальна робота спеціальності 231 Соціальна робота, освітньо-професійної програми Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота і вивчається в шостому семестрі, формою контролю є екзамен. На вивчення навчальної дисципліни відведено 4 кредити (120 годин), у тому числі для денної форми навчання по 30 годин лекційних та практичних занять, 8 год. консультації та 52 год. самостійної роботи.

Навчальний курс спрямований на оволодіння студентами знаннями, що дозволяють вивчити особливості відхиленої поведінки дітей та молоді, ознайомити з сучасними інноваційними технологіями профілактики та корекції поведінкових відхилень в системі соціальної роботи. Силабус ґрунтується на системному підході до аналізу теорії девіантної профілактики поведінки і компетентнісному підході до визначення технології профілактики поведінки дітей та молоді, що відхиляється від норми.

Вивчення навчальної курсу «Теорія та методи профілактики девіантної поведінки» сприятиме підвищенню рівня професійної компетентності майбутніх соціальних педагогів/працівників, їх готовності кваліфіковано і майстерно виконувати свої професійні обов'язки, забезпечить оволодіння сучасними теоретичними і прикладними знаннями з теорії та ефективних технологій профілактики девіантної поведінки, сприятиме подальшому професійному зростанню.

Пререквізити: Соціальна педагогіка.

Постреквізити: Стажерська практика.

2. **Метою вивчення** навчальної дисципліни “**Теорія та методи профілактики девіантної поведінки**” є засвоєння студентами теоретичних засад з проблем девіантних відхилень у поведінці особистості, формування основних умінь і навичок здійснення профілактики девіантної поведінки дітей та молоді.

3. Завданнями курсу є:

- оволодіння студентами понятійним і термінологічним апаратом з дисципліни;
- формування уявлень щодо застосування навичок необхідних для роботи з проявами девіантної поведінки;
- навчання студентів визначати цілі, та прогнозувати результат в процесі розробки та реалізації семінарів, тренінгів, а також формування програм профілактики девіантної поведінки дітей та молоді;
- ознайомлення з інноваційними технологіями профілактики девіантної поведінки дітей та молоді.

4. Результати навчання (Компетентності)

Навчальна дисципліна спрямована на формування *інтегральної* (здатність розв’язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог) та *загальних компетентностей* (ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК 11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 14. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов’язків. А також низки *фахових компетентностей*: ФК 4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади. ФК 8. Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об’єктами в польових і лабораторних умовах. ФК 9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів. ФК 10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення. ФК 11. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей. ФК 13. Здатність до розробки та реалізації соціальних проєктів і програм. ФК 18. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері. ФК 20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах. ФК 21. Здатність забезпечувати інклюзивні процеси, виявляти особливості та шляхи покращення життєдіяльності дітей та молоді з особливостями психофізичного розвитку й інвалідністю у соціальному середовищі. ФК 23. Здатність організовувати та проводити соціально-педагогічний тренінг з різними категоріями клієнтів. Програмні результати навчання. ПР31. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв’язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв’язки між соціальними подіями та явищами. ПРУ5. Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності. ПРУ6. Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей. ПРУ8. Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв’язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин. ПРУ 9. Забезпечувати інклюзивні процеси, виявляти особливості та шляхи покращення життєдіяльності дітей та молоді з інвалідністю у соціальному середовищі. ПРУ10. Організовувати та проводити соціально-педагогічний тренінг з різними категоріями клієнтів. ПРК1. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань. ПРК3. Налагоджувати співпрацю з представниками різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів. ПРАіВ1. Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних

ситуаціях. ПРАіВ 3. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин. ПРАіВ 5. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки. ПРАіВ 7. Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання. ПРАіВ8. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Методи та технології викладання ¹	Форма Контролю ² / Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи відхилень у поведінці неповнолітніх							
Тема 1. Поняття та причини відхилень у поведінці неповнолітніх	7	2	2	3	-	лекція-диспут / Zoom, Moodle	ДС, ДБ/2
Тема 2. Поняття норми та відхилення від норми. Види відхилень. Класифікація соціальних норм	7	2	2	3	-	метод круглого столу / Zoom, Moodle	ДС, ДБ/2
Тема 3. Загальна теорія девіантної поведінки. Структура девіантної поведінки.	8	2	2	3	1	лекція-диспут / Zoom, Moodle	РЗ/К/3
Тема 4. Основні види та типи девіантної поведінки.	7	2	2	3	-	лекція-диспут / Zoom, Moodle	РМГ/3
Тема 5. Основні теорії поведінкових відхилень	7	2	2	3	-	проблемна лекція / Zoom, Moodle	РМГ/3
Тема 6. Підліток як суб'єкт девіантної поведінки	7	2	2	3			
Тести, контрольна робота 1							20
Разом за модулем 1	43	12	12	18	1		86
Змістовий модуль 2. Теоретичні основи профілактики							
Тема 7. Поняття профілактики девіантної поведінки. Види та рівні профілактики	8	2	2	4	-	лекція-диспут / Zoom, Moodle	ДС, ДБ/3
Тема 8. Теорії профілактики. Стратегії та моделі профілактики	8	2	2	3	1	проблемна лекція / Zoom, Moodle	ДС, ДБ/3
Тема 9. Типи профілактики. Стадії та принципи профілактики	4	2	2		-		ДС, ДБ/3
Тема 10. Теоретичні стратегії і моделі профілактики негативних явищ та ФЗСЖ.	8	4	4		-		ДС, ДБ/3
Тести, контрольна робота 2							20
	28	10	10	7	1		55
Змістовий модуль 3. Технології профілактики основних видів девіантної поведінки							
Тема 11. Вибір: профілактика	11	2	-	7	2	лекція-	РЗ/К/3

наркоманії, ВІЛ/СНІДу та злочинності серед неповнолітніх						диспут / Zoom, Moodle	
Тема 12. Street Smart профілактика ВІЛ-інфекції/СНІДу та ІПСШ для підлітків груп ризику	9	2	2	4	1	проблемна лекція / Zoom, Moodle	ДС, ДБ/З
Тема 13. Формування навичок безпечної поведінки дітей. Профілактика насилля в закладах освіти	9	2	2	4	1	лекція-диспут / Zoom, Moodle	РЗ/К/З
Тема 14. «Будуємо майбутнє разом» програма профілактики конфліктів та правопорушень серед учнівської молоді.	9	2	2	5	-	проблемна лекція / Zoom, Moodle	РМГ/З
Тема 15. Програма 15 – профілактика ВІЛ-інфекції та підтримка психосоціального здоров'я в Україні	11	-	2	7	2	лекція-диспут / Zoom, Moodle	РМГ/З
Тести, контрольна робота 3							20
Разом за модулем 3	49	8	8	27	6		106
Види підсумкових робіт							Бал
Модульна контрольна робота							60/тести
ІНДЗ (за наявності)							-
Інше (вказати)							-
Всього годин/ Балів	120	30	30	52	8		120/100

Примітки: ^{1/} Moodle, Zoom – може застосовуватися одна з форм навчання або симбіоз у формі он-лайн лекцій для студентів з індивідуальним планом навчання або заочної форми навчання, а також для студентів, які мають пропуски з поважних причин та/або під час карантинних обмежень. ^{2/} Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, тощо. Теми не розглянуті аудиторно опрацьовуються студентами самостійно. Розподіл годин здійснюється відповідно до навчального плану, у випадку малокомплектної групи коректується відповідно до навчального навантаження.

6. Завдання для самостійного опрацювання

№	ТЕМА	ГОД
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. Основи відхилень у поведінці неповнолітніх		
1.	Тема 1. Причини відхилень у поведінці неповнолітніх. Визначте фактори ризику детермінації та фактори захисту від формування девіантної поведінки. Представте у вигляді таблиці. Визначте основні підходи до класифікації девіантної поведінки (аналіз за різними авторами); Сформууйте словник термінів з дисципліни.	3
2.	Тема 2. Поняття норми та відхилення від норми. Види відхилень. Класифікація соціальних норм. Складіть авторську схему класифікації соціальних норм. Визначте основні види відхилень та складіть їх порівняльну характеристику.	3
3.	Тема 3. Загальна теорія девіантної поведінки. Структура девіантної	3

	поведінки. Запропонуйте модель структури девіантної поведінки. Складіть таблицю типів девіацій та їх особливостей.	
4.	Тема 5. Основні теорії поведінкових відхилень Опрацюйте та представте у вигляді порівняльної таблиці Класичні теорії девіантної поведінки. Теорія аномії (<i>Е.Дюркгейма, Р.К.Мертон</i>). 2. Теорія структурного функціоналізму (<i>Толкотт Парсонс</i>). 3. Теорія суб'єктивних причин девіантної поведінки (<i>Г. Тард, Г. Сазерленд</i>). 4. Теорія ярликування та стигматизації. 5. Культурологічні теорії девіацій (<i>А. Коен, Дж. Мілер, Т. Селлін</i>) 6. Теорія орієнтації на норми асоціальної субкультури (<i>Р. Качорд, Л. Очлін</i>). 7. Теорія потреб Маслоу. 8. Соціально-когнітивна теорія А. Бандури 9. Індивідуальна психологія А. Адлера.	3
5.	Тема 6. Чинники формування девіантної поведінки. Підліток як суб'єкт девіантної поведінки. Складіть письмово характеристику сімей групи ризику формування девіантної поведінки підлітків: а) кримінальних і аморальних; б) конфліктних; в) з недостатніми виховними ресурсами; г) педагогічно некомпетентних. Розмежуйте поняття «референтної групи», «група ризику» та «субкультура» та охарактеризуйте їх вплив на формування відхилень у поведінці підлітків.	3
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Теоретичні основи профілактики		
6.	Тема 7. Поняття профілактики девіантної поведінки. Види та рівні профілактики. Схематично представте: - принципи, рівні, види профілактики; - стратегії та моделі профілактичної роботи; Розробіть стратегію профілактичної програми.	7
7.	Тема 10. Теоретичні стратегії і моделі профілактики негативних явищ та ФЗСЖ. Опрацюйте та представте основні положення у вигляді порівняльної таблиці - Теорії внутрішньо особистісного рівня (Модель уявлень про здоров'я, Теорія стимулу-реакції, Теорія обдуманості дії/Теорія планованої поведінки, Теорія стадій змін/транстеоретична модель, Модель обробки споживчої інформації). - Теорії міжособистісного рівня (Соціально-Когнітивна Теорія, Теорія соціальних мереж, Теорія соціальної підтримки, Теорія поширення інновацій). - Теорії громадського рівня (Теорії організаційних змін, Теорія стадій, Теорії організаційних змін, Теорія стадій, Теорія розвитку	3

	організацій). - Теорії сприяння здоров'ю на рівні спільнот (Теорія організації спільноти, Організація спільноти = Соціальна мобілізація (Модель Ротмана). - Теорії сприяння здоров'ю рівня суспільної політики (Модель Міліо, Тривимірна концепція здорової суспільної політики, Модель багатьох потоків, або модель вікна).	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. Технології профілактики основних видів девіантної поведінки		
8.	Тема 10. Вибір: профілактика наркоманії, ВІЛ/СНІДу та злочинності серед неповнолітніх. Опрацювати програму «Вибір: профілактика наркоманії, ВІЛ/СНІДу та злочинності серед неповнолітніх». Визначити форми та методи профілактики та представити аналіз програми.	7
9.	Тема 11. Street Smart профілактика ВІЛ-інфекції/СНІДу та ІПСШ для підлітків груп ризику. Опрацювати та проаналізувати програму. Визначити основні підходи, форми, методи та теорії профілактики.	4
10.	Тема 12. Формування навичок безпечної поведінки дітей. Профілактика насилля в закладах освіти. Опрацювати літературу з проблеми. Представити діючі та запроваджені програми, проекти.	4
11.	Тема 13. «Будуємо майбутнє разом» програма профілактики конфліктів та правопорушень серед учнівської молоді. Опрацювати програму та у вигляді слайд-шоу представити проаналізований зміст, форми та методи дієвої профілактики.	7
12.	Тема 14. Програма 15 – профілактика ВІЛ-інфекції та підтримка психосоціального здоров'я в Україні. Опрацювати програму. Визначити мету, форми та методи профілактики проблем.	3

IV. Політика оцінювання

Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання.

Для усвідомленого й системного засвоєння курсу необхідною є систематична навчально-пізнавальна робота студентів в усіх видах і формах її організації: лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота.

Контроль успішності студентів здійснюється з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання.

Аудиторні заняття переважно проводяться у вигляді лекцій, найчастіше – проблемних лекцій та лекцій-диспутів; практичних занять – з використанням інтерактивних методів: бесіда, дискусія, кейси, «асоціативний куш», проєктна діяльність та робота в малих групах.

На практичному занятті студенти презентують конкретну проблему, вчать дискутувати, аргументовано доводити свою точку зору; об'єктивно оцінювати власні знання й уміння, а також, як експерти – знання своїх колег-одногрупників.

Модульна контрольна робота проводиться у вигляді тестування: роздруковані тестові завдання за умови очного навчання, онлайн-тести на платформі Classroom.

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.

Обов'язковими є:

1) поточний контроль – мультимедійне представлення завдання по темі, передбаченій силабусом, яке передбачає не лише володіння теоретичними знаннями, але й практичними вміннями. Максимальну кількість балів для денної форми навчання по 1-2 темах (по 2 бали), за інші практичні заняття (3 бали) можна отримати за умови представлення завдання (мультимедійного, проєктного, усного, графічного) та виконання завдання самостійної роботи. Поточний контроль – максимум **40 балів**;

2) написання МКР (їх 3, після вивчення кожного з трьох змістових модулів), кожна МКР по 20 балів.

Відвідування практичних занять є обов'язковим. У форс-мажорних ситуаціях навчання може проходити також в он-лайн формі (за погодженням з деканатом).

Зарукування результатів формального, неформального та інформального навчання здійснюється відповідно до Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі України.

Академічна доброчесність: виконані завдання студентів мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Політика щодо деделайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 1 бал). Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

V.

Підсумковий контроль

Іспит проводиться у вигляді тестування на парі (роздруковані варіанти тестових питань) за умов очного навчання, а також у форматі онлайн-тестів на платформі Classroom. Студентами пропонуються тестові завдання у кількості 30 запитань. Максимальна оцінка за іспит – **60 балів**.

Види тестових завдань:

- із вибором однієї правильної відповіді;
- із вибором декількох правильних відповідей;
- на встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;
- завдання на відтворення правильної відповіді (формулювань понять) по пам'яті;
- завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь;
- завдання передбачає формулювання визначення.

Програма іспиту затверджується на засіданні кафедри.

Студент, який набрав більше 75 балів в результаті поточного та підсумкового контролю має право погодитись на оцінку під час іспиту. У разі складання іспиту бали підсумкового контролю анулюються. Якщо студент набирає менше 60 балів за результатами поточного контролю та іспиту, він складає іспит повторно. Складання та перескладання іспиту проводиться згідно розкладу.

Питання іспиту

1. Поняття відхилень у поведінці неповнолітніх. Причини відхилень у поведінці неповнолітніх.
2. Поняття норми та відхилення від норми. Види відхилень. Класифікація соціальних норм.
3. Загальна теорія девіантної поведінки.
4. Структура девіантної поведінки.
5. Основні види та типи девіантної поведінки.
6. Адиктивна поведінка та її особливості.

7. Агресивна поведінка, її специфіка.
8. Суїцидальна поведінка неповнолітніх.
9. Протиправна поведінка неповнолітніх.
10. Основні теорії поведінкових відхилень.
11. Біологічні теорії девіцій.
12. Психологічні та психіатричні теорії девіцій.
13. Соціологічні теорії девіцій.
14. Чинники формування девіантної поведінки.
15. Підліток як суб'єкт девіантної поведінки.
16. Поняття профілактики девіантної поведінки.
17. Види та рівні профілактики.
18. Теорії профілактики.
19. Стратегії та моделі профілактики.
20. Типи профілактики.
21. Стадії та принципи профілактики.
22. Стратегії та моделі профілактики
23. Методи профілактики.
24. Теоретичні стратегії і моделі профілактики негативних явищ та ФЗСЖ.
25. Теорії внутрішньо особистісного рівня (Модель уявлень про здоров'я, Теорія стимулю-реакції,
26. Теорія обдуманості дії/Теорія планованої поведінки,
27. Теорія стадій змін/транстеоретична модель, Модель обробки споживчої інформації).
28. Теорії міжособистісного рівня (Соціально-Когнітивна Теорія, Теорія соціальних мереж,
29. Теорія соціальної підтримки,
30. Теорія поширення інновацій).
31. Теорії громадського рівня (Теорії організаційних змін, Теорія стадій, Теорії організаційних змін, Теорія стадій, Теорія розвитку організацій).
32. Теорії сприяння здоров'ю на рівні спільнот (Теорія організації спільноти, Організація спільноти = Соціальна мобілізація (Модель Ротмана).
33. Теорії сприяння здоров'ю рівня суспільної політики (Модель Міліу, Тривимірна концепція здорової суспільної політики, Модель багатьох потоків, або модель вікна).
34. Програма Вибір: профілактика наркоманії, ВІЛ/СНІДу та злочинності серед неповнолітніх.
35. Програма Street Smart профілактика ВІЛ-інфекції/СНІДу та ІПСШ для підлітків груп ризику.
36. Програма Формування навичок безпечної поведінки дітей. Профілактика насилля в закладах освіти.
37. Програма «Будуємо майбутнє разом» програма профілактики конфліктів та правопорушень серед учнівської молоді.
38. Програма 15 –профілактика ВІЛ-інфекції та підтримка психосоціального здоров'я в Україні

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано

60–66	Достатньо	Е	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Ех	необхідне перескладання

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Вольнова Л. М. Профілактика девіантної поведінки підлітків: навч.-метод. посібник до спецкурсу «Психологія девіацій» для студентів спеціальності «Соціальна педагогіка» у двох частинах. – Ч. II. Практична частина. 2-ге вид., перероб і доповн. К., 2016. 193 с.
2. Гарасимів Т. З. Природні та соціальні детермінанти формування девіантної поведінки людини: філософсько-правовий вимір: монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. 420 с.
3. П. М. Гусак, Т. А. Мартинюк, І. І. Сидорук Профілактика вживання психоактивних речовин підлітками : монографія; [за ред. П. М. Гусака] ; Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк : Вежа-Друк, 2013. 484 с.
4. Мартинюк Т. А., Чернета С. Ю. Соціально-педагогічні умови ефективного здійснення профілактики вживання психоактивних речовин підлітками. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка*. Вип. 104 Чернігівський національний університет ім. Т. Г. Шевченка ; гол. ред. Носко М. О. Чернігів : ЧНПУ, 2014.– С.132–137.
5. Мартинюк Т. А. Теоретичні засади проблеми формування комп'ютерної залежності серед дітей та підлітків. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка* [Текст]. Вип. 122 Чернігівський національний університет ім. Т. Г. Шевченка ; гол. ред. Носко М. О. Чернігів : ЧНПУ, 2014. 344 с. С. 155 – 160.
6. Husak P., Martyniuk T. Istota i swoistosc uzaleznienia od substancji psychoaktywnych:podstawowe koncepcje naukowe, definicje i kryteria. *Studia I prace pedagogiczne Wyzsza Szkola Ekonomii I Innowacji w Lublinie*. Lublin, 2014. № 1. С. 213-221.
7. Мартинюк Т. А. Основні чинники детермінації девіантної поведінки неповнолітніх: соціально-педагогічний аспект. *Педагогічні науки* : [зб. наук. праць]. Луцьк, 2014. № 1 (278). С. 180 – 184.
8. Husak P., Martyniuk T. Role of personal contracts in the psychoactive substances use prevention and resocialization of juveniles convicted. *Knowledge. Education. Low. Managtmnt. Nauka. Oświata. Prawo. Zarządzanie*. №1 (21). 2018.
9. Martyniuk T. Hysak P. Martyniuk T. Specyfika profesjonalnej dzialnosci specjalistow wedlug etapow resocjalizacji osadzonych. *Zamojskie studia I materially. Seria : Pedagogika Wyzsza Szkola Zarzadzania I Administracji w Zamoscju*. Zamosc. Tom XVII zeszyt 1, 2015
10. Мартинюк Т. А. Програма антинаркотичної профілактичної роботи на основі формування психосоціальних навичок. *Науковий вісник СХУ імені Лесі Українки*. Сер. Педагогічні науки. 2015. № 1 (302). – С. 157 – 164.
11. Савельєва Н. М. Соціальна профілактика девіантної поведінки: курс лекцій з презентацією навч. посіб. Полтава: ПНПУ, 2016 р. 110 с.
12. Самойлов А. М. Класифікація типів девіантної поведінки. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*: зб. наук. пр. Вип. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2013. С. 43-48.
13. Самойлов А. М. Аналіз психолого-педагогічних підходів до визначення сутності девіантної поведінки. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського*. Серія: Педагогіка і психологія: Зб. наук. праць. Випуск 40. Вінниця: Нілан ЛТД, 2013. С. 121 –125.
14. Самойлов А. М. Критерії та показники девіантної поведінки підлітків. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми* : зб. наук. пр. Вип. 42 Редкол. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2015. С. 70-74.

15. Додаткова

16. Корж К. М. Специфіка означення понять "соціальна патологія", "соціальна норма", "соціальне відхилення", "девіантна поведінка" в соціології. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки*. - 2014. - № 4. - С. 136-144. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apspp_2014_4_21
17. Іноземцев В. Девіантна поведінка молоді та шляхи її корекції. *Імідж сучасного педагога*. 2013. № 7. С. 56-58. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/isp_2013_7_17
18. Девіантна поведінка молоді і роль правового виховання у її запобіганні. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2013. № 1. С. 79-86. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bmju_2013_1_15

Інтернет-ресурси

Верховна Рада України

<http://www.rada.gov.ua>

Міністерство соціальної політики України.

<http://www.msp.gov.ua>